

TESZ-VESZ KENESE...

Oly találó és figyelemre méltó címet adott veszprémi kollégám a Balatonkenesét bemutató cikkének, hogy ennél jobbat már kitalálni képtelenség, ezért idézése talán megbocsátható. A népszerű kis mesevárossal való párhuzam természetesen nem véletlen. Hiszen Kenesén annyi minden más!

A vendéget, az átutazót sajátos, egyéni piktogramokkal vidámított utcablák intézményfeliratok igazítják útba, a falu apraja-nagyja természetesen tudja, hogy ezek Györgydeák György fiatal grafikus alkotásai. A rajzok visszaköszönnek több épületről, a strandbejáratról, éttermekről. Az utazó kíváncsi lesz. A táblák kedvesen észrevétlen felterelik a partról „a faluba”, s ha eltölthet itt egy-két napot vagy hetet, újabb meglepetések érik. Ízelítőt kaphat egy olyan közösség életéből, amelyet azzal áldott-vert meg a sors, hogy a Balaton partján nap mint nap szembe kell nézni annak minden előnyével és hátrányával.

Nagy kulturális kihívás ez, hisz egyszerre kell megőrizni és korszerűnek lenni, hasonlítani és különbözni, befogadni, és ha kell, elhatárolódní. S mindeközben kiderül, hogy ez nem is olyan egyszerű. Hogy Kenesén ez mitől és kitől működik, erre próbáljuk a választ megadni Kuti Csaba polgármesterrel* közösen. Természetesen a kérdező már a beszélgetés elején jól tudja, hogy az utóbbi évek kulturális fejlődésének a polgármester úr a kezdeményezője és garanciája, ezért nem is titkolja, hogy a személyes motivációk éppúgy érdeklik, mint a település társadalmi mutatói.

– *A családban, az iskolázottságban, vagy csupán a polgármesteri hivatástudatban kell keresni az Ön kultúraépítő munkájának indítékát?*

– Ez nagyon összetett dolog. Azt hiszem, ez a három terület, így együtt a meghatározó. Gyerekfejjel kerültem a faluba, apám volt a református lelkész. S azt talán nem is kell részletezni, hogy milyen szerepe volt a '40-es, '50-es években egy faluban a lelkésznek, s a családjának. Apámat, anyámat mindenki tisztelte, s bennünket is mindenki ismert.

Mi minden család életének örömeit, bánatait megéltük, minden jeles családi ünnepen hivatalosak voltunk. Apám nyújtotta a lelki vigaszt, édesanyám pedig, aki szintén az emberek szeretetére nevelte a négy gyermekét, kis színházköröket szervezett, s természetesen mindig mindenkiről mindent tudott. Számunkra valahol itt kezdődött a népművelés. Én ott-hon is azt tanultam, hogy az emberek lelkében fel kell ébreszteni a szép és a jó utáni vágyat, ez volt a szüleim felelőssége, és én ezt még ma is így fogalmaznám meg: ez minden magyar értelmiségi felelőssége és feladata.

A szülői ház légköre, értékrendje egyaránt a humán pálya felé terelt, bírónak készültem egészen '56–'57-ig, amikor is eldöntöttem, hogy én egy ilyen világban nem akarok emberek sorsáról dönteni.

Humán gimnáziumba jártam Veszprémben fiútestvéreimmel együtt, nagyon keményen tanultunk, de mellette sok minden érdekelt. A legnagyobb szerelem a vers volt. Versmondóként dolgoztam Pintér Tibornál, aki ezt a munkát 40 éve kezdte el városában, sorra nyertem a területi szavalóversenyeket, szerepeltünk a Helikon-ünnepségeken. Aztán ezzel a családi háttérrel és érdeklődési körrel jelentkeztem Gödöllőre mezőgazdasági

gépészmérnöknek. Humán pályára ekkor már nem akartam menni, úgy gondoltam, hogy a mezőgazdaságon, a gépeken keresztül is megmarad a kapcsolat az emberekkel, még az életüket is meg tudom könnyíteni. Természetesen nem vettem fel, hisz abban az időben a származás volt a döntő, hiába volt nekem a maximális 20 pontból 19. Elmentem traktorosnak az egyik szomszéd faluba. Mondanom sem kell, hogy a következő évben fizikai munkásként 17 ponttal felvettek a főiskolára. Így aztán mint gépészmérnök kerültem vissza rövid kis kitérővel. Egy nagyon jó működő Tsz-nek lettem a főmérnöke szinte kőlyökfejjel. Ezekben az években inkább a családomon keresztül vettem részt a kulturális életben, hisz a testvérem, Ertl Pálné a megye egyik legismertebb gyerekneptáncoktatója, s a feleségem is szervezett egy-egy színházi vagy dalkört. Én pedig mérnökösödtem, közben még a vízügyi végzettséget is megszereztem, mert hogy azon a területen is dolgoztam jó pár évet egészen addig, amíg '90-ben meg nem választottak polgármesternek.

– *A falvak abban az időben éltek át a legnagyobb változást, amíg Ön a „termelésben” dolgozott.*

– Ez így igaz. A magyar falut '61–'62-ben a térszerítés gyökeresen megváltoztatta. Addig léteztek a közösségek, nem voltak túl nagy kulturális és anyagi különbségek, de mire „visszatértem” a falu életébe mint polgármester, ez már mind a múlté volt.

– *Nem szabad megfeledkeznünk arról, hogy egy Balaton-parti településről van szó, ami még színesebbé teszi a képet.*

– Így van. Kenese nagyon régi, ezeréves település, ahol egy kiváltságos réteg, a királyi halászbokor, vadászok telepedtek meg. Később is egy jól képzett földművelő, iparos társadalom él itt. De természetesen ma már üdülőfalu is, s épp a '70-es, '80-as években nagyon megnőtt az üdülők száma. Ma az 1300 állandó lakás mellett 3600 üdülő áll, ami egyedülálló a Balaton-parti községek között.

A település óriási területen fekszik, csak Siófok nagyobb nála. S addig amíg nálunk tíz hónapon át 3900-an élünk, a nyári hónapokban ez 40–50000 is lehet. S mindezeket a számokat, a mögöttük rejlő emberi, társadalmi jelenségeket mind-mind figyelembe kell vennünk, amikor szervezzük az életünket.

– *Apropó, szervezés. Ön polgármesterként nagyon aktívan fogott bele a kulturális élet szervezésébe is. Szinte egy-két év alatt teremtett meg mindent.*

– Nem titkolom, a pozícióból fakadó lehetőséggel élve én bizony nagyon felpörgettem a '90-es évek elején a döntéseket. Hisz alig volt valamink. A falumúzeum anyaga állt egyedül össze Vér Lászlóné lelkesedésének köszönhetően, itt az elhivatottsága vitte előre az ügyet, csak a végleges elhelyezést, gondozást kellett megoldanom. De minden más hiányzott. Akkor pedig, hogy újra egymásra találjanak az emberek, hogy közösségeink legyenek, hogy művészeti programokat szervezzünk, hogy az idegenforgalom igényeit is kielégítsük, bizony épületek és intézmények kellenek. S ez volt az, amit én keményen keresztülvittem a testületen. Az elmúlt években felépítettünk egy sportcsarnokot – ami persze koncertekre, táncházakra is nagyon jó –, felújítottuk a faluház épületét, s a könyvtárat is méltó, egy műemlék épületben tudtuk elhelyezni. S mindez a falu központjában, mellettük a templommal. Még egy szabadtéri színpadot tervezünk a faluház mellé, és minden feltétel adott lesz a nyári rendezvényekhez is.

* Kuti Csaba november óta Veszprém Megye Közgyűlésének elnöke.

– Mekkora a különbség a nyári szezon és a falu mindennapi kultúrája között?

– Van különbség, de szerencsére egyre inkább be is épülnek egymásba. A csendesebb hónapokban tudunk mi töltekezni, dolgoznak a csoportjaink, a gyerekek az óvodában, iskolában, a civil szervezetek – 19 különböző szervezetünk van! – különböző foglalkozások vannak a könyvtárban. Nyáron kicsit hangosabb az élet, több a rendezvény, a koncert.

– Példaértékűnek tartom, ahogy Önök a nyári rendezvények „tematikáját” kialakították.

– Nálunk a színvonal a lényeg. S mivel gazdag hagyományokkal bíró település vagyunk, bizony jobban támogatjuk a hagyományörző, a művészeti programokat, kialakítottuk ezeknek a rendezvényeknek a támogatási rendszerét: sok szervező, intézmény megkeres bennünket nyári programajánlattal, mások saját táboraikat szervezik nálunk. Mi anyagi lehetőségeinkhez mérten pénzzel is segítjük azokat, akik értéket hoznak a faluba. Olcsóbban kapnak szállást, étkezést, segítünk a programszervezésben. S így lassan részesei leszünk egymás életének.

A legismertebb ilyen közös rendezvény a Balkán Táncháztábor, amely már több éve működik a Rece-Fice Együttes és Gácsi Miklós népművelő szervezésében. Ebben a táborban itt vannak a mi gyerekeink is a hazai és külföldi szereplők mellett, népszerűek a táncházesetek is. De említhetném a versmondó táborokat, műhelymunkákat is. Mi hosszú távú együttműködésben gondolkodunk. Most készítjük a falu kulturális koncepcióját, rendezvénytervét. Ennek elkészítésében mindenkire számítottunk, mindenki véleménye érdekel, aki Kenesén értéket teremt, legyen az helybeli vagy vendégművész. De ugyanígy bevontuk ebbe a munkába a nyaralókat képviselő civil szervezeteket, a vállalkozókat – legyen akár budapesti vagy helybeli –, az utazási irodákat.

– Még mindig a balatoniság mellett maradva, milyen a kapcsolat az itt nyaraló művészekkel?

– Nagyon örülünk, ha tudunk együtt dolgozni, de természetesen tiszteletben tartjuk, hogy a nyár számukra is a pihenés és kikapcsolódás. De többször szervezünk nekik vagy velük

kiállításokat, koncerteket. Legutóbb például Varnus Xavér adott egy nagyszerű koncertet, aki gyerekkorában nagyon sokat nyaralt Kenesén, s szeretett itt lenni, nem felejtett el bennünket, s már világhírű művészként is visszajár hozzánk. Számunkra ez példaértékű. Ha egy gyerek szép élményekkel megy el tőlünk, az megszereti a falut – ezért is támogatunk minden értelmes feladatot megfogalmazó nyári gyerektábor –, visszajön felnőtt fejjel is, ki tudja, hátha egyszer kenesei polgár lesz belőle?

– Minden támogatás pénzkérdés.

– Persze, s abból soha nincs annyi, amit értelmes dolgokra el ne lehetne költeni. Mi a testületben azt fogalmaztuk meg, hogy a költségvetésünk kb. 5%-át minden évben kultúrára költjük. Ez ebben az esztendőben tíz millió forint körül van, s ez az összeg egy ekkora településnél bizony szépnek számít.

– Reménybeli kenesei polgárokról beszélgettünk az imént, befejezésül említsünk meg egy mai, valóságos keneseit, Györgydeák György grafikusművészt.

– Ő fiatal, nagyon tehetséges, nagyon sajátos látásmódú művész. Kölcsönösen feltételezik egymást a faluval: Kenese ma már nem lenne Kenese Györgydeák nélkül, s bizony, Gyuri sem létezik nélkülünk. S egy művész, akit már ismernek megyehatárokon, sőt országhatárokon túl is, miért ne lehetne jelen szülőfaluja mindennapjaiban! Miért ne jelenhetne meg az ő világa a falu világában is. Különleges, egyedi utcatáblákat, emblémákat rajzolt nekünk, s ezeket kihelyeztük az utcákra, s ma már ezekről lehet megismerni az iskolát, óvodát, faluházat, rendőrséget stb. Meglepődnek az emberek, hogy milyen más világ ez, de tetszik nekik, s minket pedig megkülönböztet másoktól. Azt nagyon következetesen végig fogom csinálni, hogy minden tábla egységesen az ő rajzaival jelenjen meg. Hiszek abban, amit a Gyuri csinál, s hiszem, ezt fel kell vállalnunk, be kell mutatnunk, mert ettől mi egy kicsit mások vagyunk, mint a szomszéd falu. Ez a mi saját arcunk, mi ettől (is) vagyunk Kenese.

– Ehhez kívánok én további jó munkát, s köszönöm a beszélgetést.

